

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 10. juli 2017 i sagerne nr. BS 5-1396/2015 og BS 5-1493/2016:

A

...

mod

Odense Kommune

Flakhaven 2

5000 Odense SØ

og

A

...

mod

Fonden Sparta

Fredbovej 21

7451 Sunds

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren, A, blev udsat for ulovlig frihedsberøvelse og brevkontrol i forbindelse med sagsøgte, Odense Kommunes, tvangsanbringelse af ham hos sagsøgte, Fonden Sparta, og om han i så fald har krav på godtgørelse herfor.

As påstand er, at Odense Kommune og Fonden Sparta in solidum, subsidiært alternativt Odense Kommune eller Fonden Sparta, skal:

- anerkende, at han i perioden fra 15. april 2014 til 18. juni 2014 var ulovligt frihedsberøvet (påstand 1A),
- betale 57.400 kr., subsidiært et af retten mindre fastsat beløb, alt med procesrente fra sagens anlæg, i tilfælde af, at der gives medhold i påstand 1A (påstand 1B),
- betale 4.900 kr., subsidiært et af retten mindre fastsat beløb, alt med procesrente fra sagens anlæg (påstand 2).

Odense Kommunes påstand overfor A er frifindelse.

Odense Kommunes påstand overfor Fonden Sparta er friholdelse for ethvert beløb, som Odense Kommune måtte blive tilpligtet at betale til A.

Fonden Spartas påstand overfor A er for så vidt angår påstand 1A frifindelse, og for så vidt angår påstand 1B og 2 frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Fonden Spartas påstand overfor Odense Kommune er frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Ankestyrelsen besluttede på et møde den 5. februar 2014, at A, født den 14. august 1996, skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke. Odense Kommune indgik på den baggrund kort efter aftale med Fonden Sparta om anbringelse af A på Fonden Spartas institutioner. Det er ubestridt, at Odense Kommune ikke havde truffet afgørelse om, at A skulle tilbageholdes i forbindelse med anbringelsen.

A blev herefter forsøgt anbragt på to institutioner, som han begge forlod i løbet af februar og marts 2014. Odense Kommune traf den 1. april 2014 afgørelse om, at A i forbindelse med anbringelsen ikke måtte have kontakt med nærmere angivne personer. Den 15. april 2014 blev han, efter at have været eftersøgt af personale fra Fonden Sparta anbragt i et sommerhus på øen Endelave, hvor han sammen med personale fra Fonden Sparta opholdt sig indtil den 25. maj 2014, hvor han blev flyttet til en lejlighed i ... tilhørende Fonden Sparta.

Ved As ankomst til lejligheden i ... fik han af Fonden Sparta udleveret breve fra personer, som ikke var omfattet af kommunens afgørelse om brevkontrol, og som var modtaget hos Fonden Sparta i løbet af den periode, hvor A havde opholdt sig på Endelave. Brevene var ifølge A åbnet, da han modtog dem.

Den 18. juni 2014 forlod A lejligheden i ... og anbringelsen var ikke herefter effektiv.

A klagede til Ankestyrelsen over Odense Kommune vedrørende tilbageholdelse, afbrydelse af kontakten med perso-

ner, som ikke var omfattet af børn- og ungeudvalgets afgørelse af 1. april 2014, brevkontrol og støtteperson. Resultatet af Ankestyrelsens afgørelse af 9. december 2014 var, at det ikke var tilladt at tilbageholde A på øen Endelave i forbindelse med anbringelsen uden for hjemmet, at det ikke var godtgjort, at kommunen havde afbrudt kontakten med personer, som ikke var omfattet af børn- og ungeudvalgets afgørelse af 1. april 2014, at Anbringelsesstedet Fonden Sparta fremgangsmåde ved kontrol af breve ikke var tilladt, og at kommunen havde overholdt reglerne om tildeling af støtteperson i forbindelse med As anbringelse.

Sagen mod Odense Kommune er anlagt den 10. september 2015 og sagen mod Fonden Sparta er anlagt den 20. september 2016.

A er meddelt fri proces med advokatbeskikkelse.

Forklaringer

A har forklaret, at han opholdt sig hos sin kæreste K, inden han blev anbragt. De havde været kærestepar i næsten 1,5 år. Han blev først anbragt på en institution omkring Politiet kørte ham til ..., hvorefter han blev kørt videre i en bil tilhørende Fonden Sparta. Han ville ikke være der og gik lige efter, han var ankommet. På vejen dertil havde han holdt øje med vej- og bynavne for at vide, hvordan han kunne komme derfra. Han var væk i en uges tid, hvorefter han blev fundet. Politiet kørte ham igen til ..., hvorefter han af Fonden Sparta blev kørt til et sommerhus omkring ... Han nåede ikke indenfor, førend han stak af. Personalet fulgte efter ham i bil, men han fulgte togskinneerne til fods til ..., hvorfor personalet opgav at følge efter undervejs. Han tog derefter toget hjem til K. Han var "på fri fod", til han blev fundet den 15. april.

K havde et sommerhus på ..., og han var taget mød derover for at slappe af. Det var kun dem, der vidste det. En dag var de ude at gå en tur, og de mødte en mand, som tog kontakt til ham. Manden gav sig ikke til kende, men kiggede meget på ham. De talte lidt med manden og gik derefter tilbage til sommerhuset. Pludselig holdt politiet udenfor. Betjentene gik hver deres vej rundt om huset, hvorfor han blev nødt til at gå med dem. Han havde ingen håndjern på. På færgen fra ... til ... låste han sig inde på toilettet, men politiet fik ham med. Han troede måske, at han kunne undvige, men det kunne han selvfølgelig ikke. Manden, som de havde mødt, viste sig at være fra Fonden Sparta, og han var på ... politistation, som politiet kørte ham til. Han mener, det var B. Han vidste godt, at der var truffet en afgørelse om anbringelse, og at det var derfor, politiet og Fonden Sparta ville have fat i ham.

På politistationen ville de have ham ind i bilen tilhørende Fonden Sparta,

men det ville han ikke. Politiet havde taget hans telefon, og han bad om at få den tilbage. Medarbejderne fra Fonden Sparta ikke ville give ham den tilbage. Han plejede ellers at få sin telefon tilbage. Han var derfor nødsaget til at tage med. De kørte et godt stykke tid, inden de nåede færgen. Han kan godt huske episoden fra bilen, hvor han var urolig og personalet måtte holde ham. Han havde en idé om, at de nok ville have ham med på en ø. Det havde han og K talt om, at de måske kunne finde på for at holde på ham. Først da de nærmede sig færgen, fik han at vide, hvor de skulle hen. På vejen i bilen holdt han øje med vejene og byerne for at vide, hvordan han skulle komme hjem igen. Da de kom til havnen, holdt der biler i kø, hvorfor han skulle blive siddende i bilen. Der var børnesikring på, så han ikke kunne åbne døren indefra, men han rullede vinduet ned og kunne da åbne bildøren udefra. Han gik derfra mod ..., men han nåede ikke langt, da der kom en politibil med to betjente. Han fortalte betjentene, hvad der var sket, og hvorfor han ikke ville med. De sagde til ham, at han skulle med. Politiet kørte om bord på færgen mød ham. En medarbejder fra Fonden Sparta gik med om bord på færgen, og politiet overlod ham til personalet. Derefter kørte politibetjentene fra færgen, og de andre biler blev lukket ind.

Han sagde til personalet fra Fonden Sparta, at han gerne ville snakke med sin advokat og med K. Da de kom frem til Endelave, blev han siddende på færgen, og de prøvede at overtale ham til at komme med, men det ville han ikke, da han ville hjem. På færgen var alene rengøringsdamen, de to medarbejdere fra Fonden Sparta og ham. Dem fra Fonden Sparta fik fat i landbetjenten, som kom og snakkede med ham, fordi han var meget ked af det. Han fortalte det hele til landbetjenten, som sagde, at han skulle komme med. Landbetjenten gjorde ikke andet. Han fulgte med, fordi det var en fra politiet, der sagde, han skulle. Han ved ikke, hvad klokken var, da han ikke havde et ur, men det var om aftenen. De gik over til betjentens bil, som var en varevogn, hvor man kunne sidde tre foran. Han satte sig i midten og til højre for ham sad én af medarbejderne fra Fonden Sparta. Den anden kørte i en bil lige bagved dem. Landbetjenten kørte dem over til sommerhuset. Da han, A, kom ind i sommerhuset, gik han direkte ned til færgen. Han havde holdt øje med vejen dertil, så han vidste, hvordan han kom derhen. Den ene af medarbejderne fra Fonden Sparta gik efter ham hele vejen, mens en anden kørte i bilen bagved. Ham, der gik bagved ham, forsøgte at tale med ham, men han ignorerede ham. Han satte sig ved færgen. Til sidst blev det koldt, hvorfor han satte sig ind på dækket af færgen. Der var ingen personer eller biler om bord. På et tidspunkt var han blevet meget træt, og det var koldt, hvorfor han forlod færgen. Han satte sig ind i bilen med dem fra Fonden Sparta, og de kørte ham tilbage til sommerhuset. Han ved ikke, hvad klokken var, men det var om natten.

Han overnattede i sommerhuset, og da han vågnede, tog han sine sko på og gik derfra. Han nåede ned til færgen, men den var sejlet tidligt om morgenen. Han ventede til den kom igen og ville gå om bord, men blev stoppet af en ansat fra færgen. Derefter kom landbetjenten og sagde, at han ikke måtte

komme med, og at han skulle følge med. Han kørte alene i bilen med landbetjenten, og personalet fra Fonden Sparta fulgte efter dem i en anden bil. Landbetjenten kørte en omvej for at de havde tid til at snakke. Han fortalte om hele sagen. Landbetjenten kunne ikke gøre noget, men rettede sig efter Fonden Sparta.

Efter han kom tilbage i sommerhuset, husker han ikke hele forløbet, men på et tidspunkt gik han igen ned til færgen. Landbetjenten kom igen og sagde, at han skulle komme med, og kørte ham tilbage nu for tredje gang. Da kørte de den lige vej til sommerhuset. Dem fra Fonden Sparta kørte i bilen bagefter. Hver gang han gik et sted hen, blev han efterfulgt af personalet. Han ved ikke, hvorfor de ikke bare lod ham gå. Efter at være kørt tilbage til sommerhuset for tredje gang husker han ikke, om han gik igen. Han sad på sit værelse i sommerhuset. Han spiste og drak ikke ret meget, og han ville ikke have tøjet, som stammede hjemme fra hans mor M. Han havde ikke fået sin telefon. Én af de første dage, hvor han var på værelset, kom en læge, fordi han havde sagt, at han havde det dårligt. I den periode, han var i sommerhuset, snakkede han med lægen mange gange. Han ved ikke, hvor mange gange. Det er rigtigt, at han græd meget. Han græd, fordi han ikke kunne komme hjem, og fordi han ikke kunne snakke med nogen. Han var helt iso-leret og havde ikke gjort noget ulovligt. Lægen snakkede om en form for depression. Han fik ingen medicin. Han snakkede med lægen om alle de ting, han var ked af. Han kunne godt lide at snakke med lægen, og det gjorde han ofte. Han hilste også på lægens kone.

På et tidspunkt var han sammen med landbetjenten næsten hver dag. Landbetjenten var også selvstændig tømrer, hvor han, A, hjalp som en slags arbejdsmand. Han har ikke spurgt landbetjenten, om han kunne få ham væk fra øen. Han har ikke forsøgt at komme væk fra øen efter de tre gange, han blev stoppet, da det var klart for ham, at det ikke var muligt. Hvis han ikke havde haft lægen og landbetjenten at snakke med, så ville han have haft det, som i starten hvor han ikke ville hverken spise eller drikke.

Han blev orienteret om, at han skulle flyttes fra sommerhuset. Han synes det var underligt, da der ikke var så længe til, at Ankestyrelsens anbringelsesbeslutning skulle prøves i retten. Han fik at vide, at kommunen ville have, at han skulle have sin egen lejlighed. Han husker ikke at være orienteret om, at Fonden Sparta ikke mente, at det ikke havde formål at have ham på stedet mere. Lejligheden lå i ... Han var ikke interesseret i at bo alene i en lejlighed, men ville hjem og bo hos sin kæreste, som han havde gjort i et års tid inden anbringelsen. I sidste del af perioden, indtil han blev flyttet, var det ikke sjovt, fordi han skulle flyttes fra landbetjenten og dennes kone, som var de eneste, han kunne stole på.

Han blev kørt til ...vej i ..., til lejligheden, hvor han flyttede ind. Han fik at vide, at der var kommet nogle breve til ham, imens han opholdt sig på Endelave. Han blev oplyst om, hvem det var fra, og hvad der stod i

starten af brevene. Brevene var åbnede, da han fik dem. Han boede i lejligheden i et stykke tid. Han mener, at personalet havde et værelse i én af de andre lejligheder. Personalet var der og drak kaffe, osv. med ham. Han ventede bare på at komme i retten med prøvelsen af Ankestyrelsens afgørelse og ville ikke stikke af før, da han var bange for, om det ville påvirke sagen. Efter han havde været i retten, tog han fra lejligheden. Han opholdt sig hos venner og bekendte i ... og ... og levede under jorden, til han blev 18 år. Han bor i dag sammen med K, det har han gjort siden da. De er ikke gift. Han er ikke i gang med en uddannelse lige nu. Han får kontanthjælp hos Odense Kommune. Han er ikke i aktivering. Han har ikke været indlagt på psykiatrisk afdeling og får ingen medicin.

C har forklaret, at han indtil juli måned 2014 var daglig leder hos Fonden Sparta, som dengang havde omkring 200 ansatte og omkring 90 borgere indskrevet. Fonden Sparta blev opstartet, da de i 2010 blev godkendt af Herning Kommune. Der var herved krav til blandt andet rammer, faglighed og økonomi. Herning Kommune havde tilsynet i starten, senere var det Socialtilsyn ... Han er i dag ansat som afdelingsleder i Fonden Sparta.

Han har ikke haft noget konkret med A at gøre, udover at han har hilst på ham en enkelt gang, da han boede på ...vej. De har oftest et indslusningsforløb med unge, da der kan være uro og kaos med dem. De bruger ofte sommerhuse rundt omkring til dette formål. Målgruppen hos Fonden Sparta er unge mennesker med udfordringer, og som har haft en dårlig start på livet eller har problemer med f.eks. misbrug, dårligt miljø, kriminalitet, osv. Flere andre end A har været på Endelave. Tilsynet havde været på Endelave og havde ingen bemærkninger til sommerhuset som lokation. Fonden Sparta har ikke praktiseret at tilbageholde unge de første 14 dage af en anbringelse. Han mener, det er kommunen, der har kompetencen til at bestemme, hvis dette skal ske. Hvis nogen vælger at gå, så vurderer man, om man skal følge efter, og man forsøger at tale med dem. De holder ikke nogen tilbage. Hvis en ung er anbragt i forbindelse med en ungdomssanktion eller en tvangsanbringelse, så kontakter de politiet. Hvad politiet gør, er forskelligt fra politikreds til politikreds. Nogle kommer og hjælper dem, mens andre ikke har tid. Nogle går i dialog med de unge. Hvis en ung er rømmet fra et anbringelsessted, så laver personalet opsøgende arbejde. De følger efter, hvor det er hensigtsmæssigt, og derefter kontakter de familie og venner og går rundt og kigger i de områder, hvor de mener, den unge kan opholde sig. De kan også finde på at banke på, hvor de tror, den unge er.

Afdelingen på ...vej har de ikke længere, men det var deres botrænings-tilbud, hvor den unge havde egen lejlighed. De havde 12-13 lejligheder, hvoraf personalet havde den ene og var der "24/7". De fleste unge var i gang med en beskæftigelse, og de trænede at handle og lave mad, osv., så de fik en oplevelse af, hvordan det var at bo alene, inden de blev 18 år.

Han har ikke haft med brevåbningen overfor A at gøre. Han ved ikke, hvad man gjorde i denne pågældende sag. D var afdelingsleder og ham, der stod for det. Han har ikke været med til at afgøre, at A skulle placeres på Endelave. Han har heller ikke kendskab til, hvordan forløbet har været med A, heller ikke i forhold til tidligere anbringelser. Han har ikke haft noget at gøre med kontrakt og handleplan i As tilfælde.

E har forklaret, at han er sognefoged, havnefoged og ambulancefører og har haft lidt tømrvirksomhed på Endelave. A og nogle pædagoger var kommet med færgen, og A ville ikke forlade færgen. Én af pædagogerne og noget af færgepersonalet kom og bad ham om at komme med. A skulle af færgen, da den skulle ligge i tre timer inden opstart, hvor der ikke måtte være nogen om bord. Personalet fra Fonden Sparta fulgte med op på skibet. Da han kom på færgen, sad A der og ville ikke af, fordi han ikke ville være på Endelave. Det skal nok passe, at han har kørt A fra færgen til sommerhuset et par gange. Det skal nok være korrekt, at han kørte med ham og en pædagog ved siden af. Han kan også godt huske, at han kørte med A alene, og at de kørte en omvej. Han kunne mærke, at A havde meget på hjertet og ville lære ham lidt bedre at kende, da han synes, at det var længe, A skulle være på øen uden at lave noget. Han troede, at A var anbragt, fordi han var kriminel og havde fået en dom. Det, fandt han senere ud af, passede ikke.

Det var personalet fra Fonden Sparta, der kontaktede ham i forhold til A. Han har én gang haft fat i A fysisk, hvor han tog fat i As arm og sagde "kom så" eller lignende. A vristede sig fri. Han var rigtig ked af det. Det er den eneste gang, han husker, at han har været oppe på færgen og hente ham. Senere fik han en forklaring på, hvorfor A ville væk fra Endelave, men ikke på daværende tidspunkt. A havde ingen kontakt med nogen udefra, og han tror, at han efter første gang, han havde med A at gøre, lovede A, at han måtte komme med op til ham og ride på nogle heste og lave lidt arbejde, hvis han havde lyst. A har således været med til at lægge gulv i et hus og har også redet vidnets heste. Han mener også, at han på et tidspunkt blev inviteret ud i sommerhuset og spise, og A har også spist hjemme hos ham. For det meste var der en medarbejder fra Fonden Sparta med, når han var sammen med A, kun på enkelte tidspunkter var der ingen pædagoger. Der var meget forskel på pædagogerne. Han havde en idé om, at pædagogerne skulle passe deres arbejde. De var der nok for sikre, at A ikke skulle forlade Endelave.

A blev en del af hans hverdag, hvor han kom 3-4 gange om ugen om formiddagen og hjalp til. A ville gerne hjem til sin kæreste og dennes børn. Han talte meget om kæresten, som hed K. Der var meget fokus på K. A var psykisk dårlig på det tidspunkt og var mærket af situationen. A var en lille bange dreng på det tidspunkt, som var mærket af ikke at være sammen med dem, han holdt af. A tabte sig rigtig meget, men efterhånden fik de ham "fodret", men det var svært. Han kender lægen

på Endelave, F. Han har ikke talt med F om A, men på et tidspunkt snakkede han med Fs kone om det. Han synes, at A var så psykisk ustabil, at han synes, at der skulle gøres noget. Han synes også, at det var for meget at gå til F, så derfor gik han til Fs kone. Han vidste godt, at F derefter tilså A.

Han husker ikke at have noget at gøre med As afrejse, men op til snakkede de meget om, at han snart blev 18 år, og at der derefter ikke var nogen, der kunne bestemme over ham. A så rigtig meget frem til sin 18-års fødselsdag. Vidnet talte med pædagogerne om, at han ikke kunne se nogen fornuft i, at A skulle være på øen og være totalt isoleret, og at han ikke opfattede ham som kriminel. Nogle af pædagogerne, særligt en, var enig med ham. Det blev efterhånden klart, at A ikke var dømt for kriminalitet. Han fik til dels en forklaring på, hvorfor A var der. Han havde indtryk af, at det var As mor, der havde henvendt sig til kommunen og ville have ham fjernet, fordi hans kæreste havde for stor indflydelse på ham. De snakkede vel om, at A var der, fordi kommunen havde bestemt det. Det var klart, at han ikke måtte forlade øen. Det lå i kortene. Vidnet spurgte ind til, hvorfor A ikke måtte have kontakt til nogen. Han måtte f.eks. ikke låne vidnets telefon.

Han ville gerne have, at A fik et godt ophold. Det blev mere til en venskab, også fordi han kunne se, hvor dårligt A havde det. Han har ikke kendskab til den officielle myndighedsbeslutning. Hans viden kom fra A og pædagogerne. Han blev bekendt med, at A var tvangsanbragt, men kun fra A selv. Vidnet talte rigtig meget med pædagogerne om, hvorfor det var nødvendigt med så drastiske skridt. Han fik fornemmelse af, at det var Odense Kommune, der havde truffet beslutningen.

Han husker ikke, hvor mange gange A har forsøgt at komme væk fra øen, men det har nok været nogle gange. Han tror, han har været i sommerhuset, og at A tog derfra, hvorefter vidnet kom på banen, men han husker det ikke nærmere. Han har fulgt A efterfølgende. A og K har været på ferie på Endelave, hvor han også har mødt ham. Han kan godt huske en dag, at A sad en morgen ved havnen. Han tror også godt, han kan huske, at han var på havnen, og at A ville snakke med sin advokat. Han husker ikke, om A fik lov til det. Han husker, at A flere gange har villet tale med sin advokat. Han husker ikke, hvilken dato, der har været. A havde fokus på at ville tale med advokaten, idet advokaten var den eneste måde, A kunne have kontakt med familien på.

D har forklaret, at han i 2014 var ansat hos Fonden Sparta som afdelingsleder. Han er ikke ansat hos Fonden Sparta længere. Som afdelingsleder havde han mange opgaver, og A var i hans afdeling. Han husker, at A kom, men han er i tvivl om, hvorvidt han havde noget med anbringelseskontrakten at gøre. Det har været hans og ledelsens beslutning, at A skulle på Endelave. Normalt er der tre til fire unge anbragt i et hus

eller i egen lejlighed, men indimellem brugte man et sommerhus, f.eks. hvis man skulle lære folk at kende eller give dem den bedste start. Han har selv været i sommerhuset på Endelave, men mener ikke, at han har været der med A.

Som afdelingsleder modtog han post. De modtog breve, og A havde en opslagstavle, som de blev hængt op på. A var omfattet af brev- og besøgskontrol, idet Odense Kommune havde besluttet, at der var nogen, A ikke skulle have kontakt til. Derfor tjekkede de, at de breve, A modtog, ikke kom fra dem, der stod på listen. Han husker ikke, hvad man gjorde med breve fra personer, der ikke stod på listen. Der åbnes ikke nogen breve. Han husker ikke de pågældende breve, som A har modtaget. Han kan garantere, at han ikke åbner breve. Det havde de en fast procedure om. Foreholdt mailkorrespondance fra juni 2016 mellem ham og Odense Kommune, hvoraf det fremgår, at han har åbnet og vurderet 3 breve, har han forklaret, at han ikke forstår, hvis han har åbnet brevene. A var én af hans unge.

Fonden Sparta havde en fast gældende pris, som de måtte tage for en anbringelse. Han kan godt have været involveret i, hvilke aftaler, der blev indgået med kommunen, men der kommer altid en handleplan udarbejdet af kommunen, når det er en ung. I det omfang det er muligt, efterkommer de, de opgaver, der er bestemt i handleplanen.

B har forklaret, at han var ansat hos Fonden Sparta i tre år frem til marts 2016. Han har arbejdet med A. Han husker ikke, hvem der var afdelingsleder på daværende tidspunkt. Han husker ikke, om det var D eller G, der var leder. Han hentede A sammen med H, efter politiet havde hentet A på en ø. Efter han var blevet anbragt, var han stukket af, og vidnet har ledt efter ham i ... Han har ikke ledt efter ham på en ø. A blev overdraget til dem på ... Politigård, hvorefter han og H kørte A til Snaptun. Da de kom til ..., begyndte A at gå derfra. Han fulgte efter ham og ringede efter politiet, som hentede ham og kørte ham på færgen. Han og H var på færgen. Da de kom over til ..., ville A ikke stige af færgen. Færgpersonalet sagde, at de skulle tage derfra, men de sagde til dem, at A ikke ville forlade færgen. Færgpersonalet hentede landbetjenten, som kørte A til sommerhuset. Da de ankom til sommerhuset, gik A tilbage til færgen. De gik efter ham, men A ville ikke med. De prøvede at snakke med A, men han ville ikke snakke med dem. Det var koldt og ved 22-23 tiden, gik A ind på færgen og lagde sig. Han blev hurtigt afkølet og kl. 24 ville han tilbage til sommerhuset.

Næsten morgen stod A op og gik ned til færgen. De tog efter ham i bilen, men færgen var sejlet, og A stod nede på havnen. A ville ikke med tilbage. De ringede til landbetjenten, og han kom og kørte A tilbage. Derefter var der yderligere et rømningsforsøg. De sagde til A at de ikke kunne forhindre ham i at tage med færgen, men at politiet ville komme

og hente ham, når han var anbragt, og derefter tog A ingen steder. I starten ville A være alene på værelset og ville hverken drikke eller spise, så de fik fat i lægen for at han kunne holde øje med A. De sagde til lægen, at A vægrede sig med at spise og drikke, men lægen sagde, at man kun-ne holde sig i flere uger, hvis man drak lidt. Han var der, da lægen var der første gang. Han husker ikke, hvor mange gange lægen var der.

Landbetjenten og dennes kone fik et tæt forhold til A. A havde en slags praktik hos landbetjenten, som var tømrer og havde heste. Der har ikke været nogen magtanvendelse overfor A ud over den, der er indberettet i bilen på vej til Endelave. På et tidspunkt skulle A tilbage til fastlandet. Det gik rigtig godt på øen, så han tror, at kommunen har syntes, at det var for dyrt. Han var ikke med til at få A væk fra Endelave. A kom til ..., hvor de unge havde deres egen lejlighed. Pædagogerne havde et værelse i en af lejlighederne. Han var vikar og har været på ...vej indimellem, da A var der. Han har ikke haft med As breve at gøre. Han har ingen ide om, hvor mange pædagoger, der var på Endelave sammen med A. Han har set tre til fire andre. A var tvangsanbragt, så det lå i kortene, at han ikke måtte forlade øen, men de tilbageholdt ham ikke med magt. Han skulle efterfølge den unge for at varetage dennes interesser. Han er ikke af den opfattelse, at det var en magtanvendelse.

F har forklaret, at han kender A, idet han har tilset ham som læge på Endelave, hvor han var praktiserende læge indtil sin pension. Han blev tilkaldt, fordi A var gået i sultestrejke, og det var meget usædvanligt. Det var en medarbejder fra Fonden Sparta, der ringede til ham. Det var en jovial stor mand, han talte med, da han kom ud i sommerhuset en halv times tid efter. A havde sultestrejket i ca. to dage, da vidnet blev kontaktet. Han tilså A og spurgte ind til, hvorfor, han ikke ville spise eller drikke. Han vejledte personalet om, at man kunne give ham kalorier at drikke. A ville ikke drikke og spise i protest over opholdet. Han husker ikke, om det var første eller anden gang, han var hos A, at han fik at vide, hvad det drejede sig om. Det virkede som om, at A var rimelig tilbageholdt. Han havde ikke rigtig noget skiftetøj, og han spurgte ind til A, men fik kun begrænset svar i første omgang. Han spurgte for at danne sig baggrund for situationen. Han kunne forstå, at A havde adgang til tv, men ikke til telefon. Han var på besøg hos A to gange i embeds medfør. Derudover kom A en enkelt gang i klinikken. Det var kort før, han forlod øen.

Som læge på sådan en ø, involverer man sig i sine patienter. Han kendte dem på øen, og han og hans hustru fik fat i noget tøj til A. De kom til sommerhuset og fik lov til at aflevere det, men de skulle hurtigt forlade sommerhuset igen. De tilbød senere at gå en tur med A, for så kunne det være, at han ville spise noget. Der var ledsagelse af pædagogerne bagved dem. I starten var han i tvivl om, hvorfor A var der, fordi A ikke var så velformuleret, men efterhånden som de samlede historie sammen,

fandt de ud af, at det havde noget med Odense Kommune at gøre. Han fandt også ud af, at A havde en advokat, og denne kom på besøg hos vidnet på et tidspunkt. På den baggrund fik han en del oplysninger om familieforhold mv., og det var baggrunden for, at han kontaktede en medarbejder hos Odense Kommune for at spørge, om det kunne være rigtigt, at A skulle være på øen. Det virkede som om, at A var i isolationsfængsel, og det havde han ikke oplevet før. Hos kommunen fik han ikke anden forklaring på end, at det var Ankestyrelsen, der havde bestemt det.

Han husker ikke, om han har nævnt, at A havde en depression. Han gjorde sig ikke tanker om, at det var en depression. Han var godt klar over, at landbetjenten også havde kontakt til A. I første fase af As ophold, var det vidnet, der havde kontakten til A og efter et par uger, fik A kontakt til landbetjenten. De havde også spurgt pædagogerne, om A ikke skulle have undervisning, for de havde en skole på øen, og de synes ikke, at det kunne passe, at han skulle sidde der i sommerhuset uden at lave noget. Den sociale kontakt, han havde til A, havde også behandlende karakter, da han ville have A til at spise. As forhold til landbetjenten havde intet med ham at gøre.

A insisterede på at få en konsultation et par dage før, han forlod øen. Han husker ikke hvorfor. A havde fået at vide, at han skulle rykke videre, og at han vist skulle til ... eller noget. Han er ikke sikker på, at A var glad for det. De havde sagt til A og havde det udgangspunkt, at A snart blev 18 år, og at de skulle have det bedste ud af det, mens han var på øen, og de fandt også ud af, at det var for sent for kommunen at komme med krav om efterværn.

As spisevægring var en protest mod at være isoleret derude. Det var en kraftig fornemmelse, vidnet havde. Han så A tre til fire gange i embeds medfør og så yderligere to til tre gange, hvor han blandt andet gik tur med A. De blev nødt til at gøre noget, da A ellers ville gå i hundene psykisk. Da A var hos ham sidste gang, vejede han ham. A var ikke i nogen risikozone for at tage skade. Der bor ca. 150 indbyggere på Endelave.

Parternes synspunkter

As advokat har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med følgende anbringender i sit påstandsdokument af 16. maj 2017:

- "1) Den frihedsberøvelse og brevkontrol, som A har været udsat for, var ulovlig
- 2) Den eller de, der bærer ansvaret for denne frihedsberøvelse og brevkontrol skal betale A en tortgodtgørelse for krænkelse af hans frihed og fred
- 3) Odense Kommune på objektivt grundlag, subsidiært efter almin-

delige erstatningsretlige principper, er ansvarlig for Fonden Spartas ulovlige frihedsberøvelse og brevkontrol, samt at Odense Kommune ved at forsømme sin tilsynspligt har pådraget sit et erstatningsansvar

- 4) Fonden Sparta som direkte udøver af den ulovlige frihedsberøvelse og brevkontrol er ansvarlig herfor

Generelt bemærkes det, at der i form af påstand 1A er nedlagt en anerkendelsepåstand som påkrævet efter rpl. § 469, stk. 6.

1) Lovligheden af frihedsberøvelsen og brevkontrollen

Ankestyrelsen har i en afgørelse af 9. december 2014 afgjort, at det ikke var tilladt at tilbageholde A på øen Endelave, og at personalet ved Fonden Sparta ikke anvendte en lovlig fremgangsmåde i forbindelse med kontrollen af As breve, jf. **bilag 4**. Det gøres på baggrund af denne afgørelse gældende, at retten uden videre kan lægge til grund, at begge disse forhold har været retsstridige.

Odense Kommune har hverken i sit svarskrift af 9. oktober 2015 eller sin duplik af 12. januar 2016 bestridt, at disse forhold er i strid med serviceloven og magtbekendtgørelsen.

Endvidere støttes anbringendet om frihedsberøvelsens og brevkontrollens ulovlighed på følgende betragtninger:

1A) Frihedsberøvelsen

Det gøres gældende, at børn og unge udelukkende kan tilbageholdes under en anbringelse, såfremt børn- og ungeudvalget har truffet afgørelse herom efter servicelovens § 123 c. Der skal således sondres imellem *anbringelse* og *tilbageholdelse*, hvilket tillige følger af bestemmelsens ordlyd: "...børn og unge ... kan tilbageholdes i op til 14 dage efter anbringelsen ...".

Idet Odense Kommune børn- og ungeudvalg ikke traf afgørelse om tilbageholdelse efter servicelovens § 123 c, jf. **bilag 2**, var tilbageholdelsen af A på øen Endelave fra den 15. april til den 25. maj 2014 en retsstridig frihedsberøvelse, idet A under anbringelsen var forhindret i at forlade øen.

Det gøres herudover gældende, at As ophold på institutionen i ... fra den 25. maj til den 18. juni 2014 i sin helhed udgjorde en faktisk tilbageholdelse, idet A var under konstant bevogtning opsyn og dermed var forhindret i at forlade stedet. A var således også ulovligt frihedsberøvet i denne periode.

1B) Brevkontrollen

Det gøres gældende, at proceduren for brevkontrol efter servicelovens § 123, stk. 2 under As anbringelse skulle følge retnings-linjerne i § 18, stk. 2 i den dagældende magtbekendtgørelse (BKG 2014-04-29 nr 419), hvorefter kontrol af breve kun måtte finde sted med samtykke fra og i overværelse af den unge.

Det fremgår af den som **bilag 6** fremlagte mail af 18. juni 2014 fra D, at han har åbnet tre af As breve som led i sin funktion ved Fonden Sparta.

Brevåbningen er ikke sket med samtykke fra eller i overværelse af A, hvorfor det gøres gældende, at dette udgjorde en retsstridig krænkelse af brevhemmeligheden. Konvolutterne til de fire breve, som blev sendt til A under hans anbringelse, fremlægges som **bilag 7-10**.

2) Erstatningsgrundlaget og godtgørelsens udmåling

Det gøres gældende, at den ulovlige frihedsberøvelse udgjorde en krænkelse af As frihed, og at den ulovlige brevkontrol udgjorde en krænkelse af As ret til privatlivets fred, samt at den eller de ansvarlige for disse krænkelser skal betale en godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Det gøres gældende, at godtgørelsen skal udmåles efter Rigsadvokatsens takster for erstatning for ulovlig frihedsberøvelse og telefonaflytning (RM 1-2014). De pågældende takster var gældende på tidspunktet for As anbringelse hos Fonden Sparta.

Disse takster udgør i mangel af særskilt lovgivning herom eller vejledende praksis den mest retvisende angivelse af den økonomiske kompensation, som en borger, der har været udsat for en krænkelse af deres personlige frihed (frihedsberøvelse) og ret til meddelelshemmelighed som defineret i grundlovens § 72 (herunder telefonaflytning og brevkontrol), bør tildeles.

Idet A var frihedsberøvet i 65 døgn fra den 15. april til den 18. juni 2014, skal godtgørelsen herfor udmåles til 57.400 kr. som påstået (6.200 kr. for det første døgn og 800 kr. for hvert efterfølgende påbegyndt døgn). For brevkontrol i samme periode på 9 hele uger og en tiende påbegyndt uge skal godtgørelsen udmåles til 4.900 kr. som påstået (850 kr. for den første uge og 450 kr. for hver efterfølgende påbegyndt uge).

Da påstandenes størrelse heller ikke ud fra en rimelighedsbetragtning står i misforhold til hvad A har måttet tåle, gøres det gældende, at taksterne i den pågældende meddelelse fra Rigsadvokaten

bør finde analog anvendelse i denne sag.

3) Odense Kommune ansvar

Det gøres principalt gældende, at Odense Kommune i medfør af retssikkerhedslovens § 15 er objektivt ansvarlig for planlægningen og udførelsen af kommunens virksomhed på det sociale og sundhedsmæssige område efter den sociale lovgivning, subsidiært at Odense Kommune er ansvarlig for Fonden Spartas overtrædelse af serviceloven og magtbekendtgørelsen i medfør af samme bestemmelse i retssikkerhedsloven samt danske lovs arbejdsgiveransvar.

Endeligt gøres det gældende, at Odense Kommune har pådraget sig et erstatningsansvar ved at forsømme sin tilsynspligt efter servicelovens § 148.

3A) Objektivt ansvar

Det gøres gældende, at Odense Kommune er ansvarlig for planlægningen og udførelsen af kommunens virksomhed på det sociale og sundhedsmæssige område efter den sociale lovgivning, jf. retssikkerhedslovens § 15, og dermed også for anbringelsen af A og den ulovlige frihedsberøvelse og brevkontrol, som A var udsat for.

Af bemærkningerne til bestemmelsen i forarbejderne (LFF 1997-04-16 nr. 228) fremgår, at *“kommunalbestyrelsen er ansvarlig for forvaltningen af opgaverne. Der henvises nærmere om tilsynet til de almindelige bemærkninger”*.

Om ansvaret og denne tilsynspligt anføres det i forarbejdernes afsnit 7, at *“det er en del af tilsynspligten, at den ikke kun kan afgrænses til de tilbud, som kommunen/amtskommunen selv driver med egne ansatte, men at den også omfatter hjælp, der efter aftale udføres af andre, fx en selvejende institution, et bofællesskab, en puljeordning”*.

Således følger det, at kommunens ansvar ikke bortfalder ved delegation af opgaver til en privat aktør.

3B) Arbejdsgiveransvar

Måtte retten finde, at retssikkerhedslovens § 15 ikke hjemler et objektivt ansvar for Odense Kommune, gøres det gældende, at Odense Kommune i medfør af samme bestemmelse samt arbejdsgiveransvaret, jf. DL 3-19-2, er erstatningsansvarlig for Fonden Sparta udøvelse af ulovlig frihedsberøvelse og brevkontrol.

Til støtte for hæftelsen i medfør af arbejdsgiveransvaret henvises til betænkning nr. 214 af 1959 om statens og kommunernes erstatningsansvar. Til trods for at betænkningen ikke medførte vedtagelsen af en lov, er den udtryk for en kodifikation af gældende ret. Sådanne "barnløse" forarbejder kan tillægges retskildevirkning, jf. Peter Blume, Juridisk metodelære, 5. udgave, 2009, s. 96, og det gøres gældende, at betænkningen er et væsentligt fortolkningsbidrag til anvendelsen af DL 3-19-2 i forhold til offentlige myndigheder, samt at overvejelsernes principielle karakter og arbejdsgiveransvarets tidløse natur medfører, at de i betænkningen indeholdte overvejelser må anses for tidssvarende.

Det er en betingelse for, at en offentlig myndighed i medfør af arbejdsgiveransvaret hæfter for en skadevolders culpa, at skadevolderen har en tilknytning til myndigheden, jf. Orla Friis Jensen m.fl., Forvaltningsret, almindelige emner, 5. udgave, 2009, s. 542. Det er ikke et krav, at denne tilknytning er et tjeneste- eller lønmodtagerforhold, da øvrige retsforhold, herunder til skadevoldere, der ikke modtager vederlag, også kan være omfattet, jf. betænkningens side 15.

Som et eksempel på et forhold, der ikke er omfattet af arbejdsgiveransvaret, er en adgang for gravide til for statens regning at få foretaget forebyggende helbredsundersøgelser hos en frit valgt jordemoder, jf. betænkningens side 16. Der gives på samme side et lignende eksempel med vederlagsfri undersøgelser af børn ved en læge efter eget valg, og det afgørende er derfor i denne sammenhæng, at staten/kommunen ikke har delegeret den specifikke opgave til den pågældende private aktør. Modsætningsvis taler det for, at staten/kommunen hæfter i tilfælde hvor den specifikke opgave er delegeret til den skadevoldende private aktør.

Odense Kommune har som anført i duplikken valgt at delegere anbringelsen af A til Fonden Sparta, og denne betingelse er således opfyldt.

Endeligt fremgår det af betænkningens side 17, at det vil være en betingelse for erstatningsansvar, at den offentlige myndighed har instruktionsbeføjelser overfor den private aktør. Dette fremgår også af Orla Friis Jensen m.fl., Forvaltningsret, almindelige emner, 4. udgave, 2004, s. 567.

Det følger af det som **bilag 5** vedlagte brev, herunder af Odense Kommunes overvejelser omkring nødvendigheden af at gribe ind overfor Fonden Spartas behandling af A, at Odense Kommune havde instruktionsbeføjelser overfor Fonden Sparta i forhold til forvaltningen af de opgaver, Odense Kommune har uddelegeret i forbindelse med anbringelsen af A.

Odense Kommune hæfter således i medfør af DL 3-19-2 for Fonden Spartas forvaltning af de uddelegerede opgaver, herunder anbringelsen af A.

I duplikken har Odense Kommune anført, at kommunen "*ikke har uddelegeret hverken beslutningskompetence eller ansvaret for overholdelse af magtbekendtgørelsen til Fonden Sparta*", men det står samtidig anført at kommunen "*ikke hæfter for handlinger begået af Fonden Sparta Under opholdet*".

Disse to anbringender er modstridende, da Odense Kommune påstår, at et ansvar ikke er uddelegeret til Fonden Sparta, men at kommunen ej heller er ansvarlig for de ulovlige indgreb. Det bestrides, at ansvar overfor borgeren ophæves for både den offentlige myndighed og den private aktør ved delegation, jf. forarbejderne til retssikkerhedslovens § 15 i LFF 1997-04-16 nr 228 samt det under afsnit 3A ovenfor anførte, og det gøres gældende, at ansvaret i sidste ende må ligge hos enten Odense Kommune eller Fonden Sparta, eller hos begge solidarisk.

Odense Kommune har i duplikkens punkt 2.1 anført, at det driftsorienterede tilsyn med tilbud (servicelovens § 148 a), herunder tilsyn med Fonden Sparta, er delegeret til socialtilsynet, hvilket er muliggjort af serviceloven § 148 a, stk. 4. Denne delegation kan ej heller medføre bortfald af det endelige ansvar for den sociale virksomheds forvaltning, som Odense Kommune er pålagt i medfør af retssikkerhedslovens § 15.

3C) Odense Kommunes egen ansvarspådragende adfærd

Odense Kommune har ligeledes i duplikkens punkt 2.1 anført, at kommunen fører et personrettet tilsyn (servicelovens § 148) med eksterne opholdssteder ved at have en tæt og løbende kontakt med borgeren. Det gøres gældende, at Odense Kommune blev bekendt med hændelsesforløbet ved Fonden Sparta redegørelse af 1. maj 2014, herunder tilbageholdelsen af A under anvendelse af magt med bistand fra politiet, jf. **bilag 5**. Odense Kommune havde, som det fremgår af **bilag 5**, hyppig skriftveksling med Fonden Sparta og havde i den forbindelse rig mulighed for at bringe den ulovlige frihedsberøvelse og brevkontrol til ophør.

Det bestrides derfor, at Odense Kommune har ført et sådant personrettet tilsyn, da kommunen har undladt at gribe ind overfor den ulovlige frihedsberøvelse og brevkontrol, som A var udsat for. Odense Kommune har derved pådraget sig et ansvar ved culpøst at forsømme sin tilsynspligt efter servicelovens § 148.

4) Fonden Spartas ansvar

Det gøres med henvisning til det under afsnit 1 anførte gældende, at Fonden Sparta har udsat A for ulovlig frihedsberøvelse og brevkontrol.

Fonden Sparta har gjort en række anbringender gældende vedr. egnetheden af ejendommene i ... og på Endelave, og har endvidere gjort gældende at Fonden Sparta "*ikke har haft noget med beslutningen omkring anbringelse at gøre*". Det er ubestridt, at Fonden Sparta ikke har været involveret i Odense Kommunes børn- og ungeudvalgs beslutning om at anbringe A, og egnetheden af de pågældende ejendomme som opholdsstedet ses ikke at have betydning for sagen.

Endvidere har Fonden Sparta gjort gældende, at anbringelsen af A på Endelave ikke udgjorde en frihedsberøvelse, og at Fonden Sparta ikke har haft indflydelse på politiets tilbageholdelse af A ved færgen til fastlandet.

Dette må tolkes som en påstand om, at politiet på Endelave af egen drift skulle have tilbageholdt A på øen, hvilket bestrides. Som tidligere anført i stævningens sagsfremstilling, og som det fremgår af den som **bilag 11** fremlagte forklaring fra A, blev A bragt til Endelave og forhindret i at forlade øen, begge imod sin vilje, ligesom han under sin anbringelse hos Fonden Sparta var bevogtet og under opsyn døgnet rundt, hvilket vil blive uddybet under partsforklaringen fra A. Endvidere vil det ved afhøringen af landbetjenten fra Endelave, E, søges afklaret, hvad baggrunden for tilbageholdelsen af A var, herunder hvorvidt Fonden Sparta havde anmodet politiet om at *finde* eller *tilbageholde* A.

Det er et almindeligt anerkendt princip, at en borger kan rette krav mod en privat aktør, der udfører en opgave for en offentlig myndighed, jf. bl.a. U.2010.1294V.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Fonden Sparta i medfør af retssikkerhedslovens § 43 er underlagt forvaltningsloven, samt at det erstatningsretlige udgangspunkt for Fonden Sparta som privat professionsudøver er professionsansvar. Fonden Sparta er således underlagt en skærpet ansvarsbedømmelse i forhold til en almindelig culpavurdering.

Af disse grunde, og da Fonden Sparta ifølge punkt 2.2 i Odense Kommunes duplik er instrueret i gældende regler og bekendtgørelser, må Fonden Spartas manglende overholdelse af serviceloven og magtbekendtgørelsen anses for at være groft uagtsom.

Det gøres på den baggrund gældende, at Fonden Sparta ved at krænke As frihed og fred i strid med serviceloven og magtbekendtgørelsen har handlet culpøst og dermed ifalder erstatningsansvar efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1."

Odense Kommunes advokat har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med følgende anbringender i sit påstandsdokument af 30. maj 2017:

"Ankestyrelsen traf den 10. februar 2014 afgørelse om anbringelse af A uden for hjemmet uden samtykke (bilag 1).

Børn- og ungeudvalget i Odense Kommune traf den 1. april 2014 afgørelse om kontrol af brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation mellem A og hans kæreste, samt en række navngivne personer i deres fælles netværk (bilag 2).

Børn- og ungeudvalget i Odense Kommune har ikke truffet afgørelse om tilbageholdelse i henhold til servicelovens § 123 C.

Ankestyrelsen traf den 9. december 2014 afgørelse, ifølge hvilken det ikke var tilladt at tilbageholde A på øen Endelave i forbindelse med anbringelsen udenfor hjemmet, og ifølge hvilken Fonden Spartas fremgangsmåde ved kontrol af breve ikke var tilladt (bilag 4).

Ankestyrelsen har ikke truffet afgørelse om, at der er sket ulovlig frihedsberøvelse.

1.1 Ansvarsgrundlag

A har ikke ført bevis for, at Odense Kommune har handlet erstatningsansvarspådragende overfor A, herunder at Odense Kommune hæfter for Fonden Spartas og/eller politiets handlinger i forbindelse med anbringelsen på øen Endelave.

Anbringelsen på Endelave er ikke at sidestille med en frihedsberøvelse.

Politiets tilbageholdelse er heller ikke at karakterise som ulovlig frihedsberøvelse.

Hertil bemærkes, at hverken Odense Kommune og/eller Fonden Sparta har haft mulighed for at bestemme, hvorledes politiet håndterede As rømning fra øen.

Det bestrides som udokumenteret, at der er sket ulovlig frihedsberø-

velse.

Fonden Spartas handlinger blev af kommunen vurderet som lovmæssige, hvilket kommunen også har anført i sagens bilag 5.

I relation til brevåbningen henholder Odense Kommune sig til Fonden Spartas bemærkninger omkring proceduren.

1.1.1 Objektivt ansvar

Det bestrides, at Odense Kommune i medfør af retssikkerhedslovens § 15 hæfter på objektivt grundlag for tilbageholdelsen af – og Fonden Spartas brevkontrol med - A.

Med betænkning nr. 214-1959 om statens og kommunernes erstatningsansvar, blev der fremsat forslag om vedtagelse af en lovbestemmelse, der ville give adgang til at pålægge stat og kommuner et objektivt ansvar, såfremt skade forvoldes ved særlig farlige handlinger, eller ved anden særlig begrundelse for et erstatningsansvar, jf. forslaget § 2. Det blev i den forbindelse overvejet, om der skulle fastsættes regler om objektivt ansvar for administrativ frihedsberøvelse, men dette blev ikke foreslået af udvalget, jf. betænkningens s. 12. Betænkningen medførte ikke vedtagelse af en lov. Det bestrides, at betænkningen er udtryk for en kodifikation af gældende ret.

Der er ikke i retssikkerhedslovens § 15 eller andetsteds hjemmel til at pålægge kommunen et objektivt ansvar.

1.1.2 Arbejdsgiveransvar – Danske Lov 3-19-2

Det bestrides, at Odense Kommune skulle kunne ifalde et principalsansvar for tilbageholdelsen af – og/eller brevkontrol med - A.

Odense Kommune var ikke arbejdsgiver for Fonden Sparta eller dennes ansatte, hvorfor DL 3-19-2 ikke finder anvendelse.

Der blev mellem Odense Kommune og Fonden Sparta indgået anbringelseskontrakter, jf. bilag A og B, hvorefter Fonden Sparta skulle have A anbragt på et af Fonden Spartas socialpædagogiske opholdssteder.

Odense Kommune havde ikke ret til at lede og fordele arbejdet på Fonden Spartas socialpædagogiske opholdssteder, herunder instruere og/eller afskedige Fonden Spartas medarbejdere. Såfremt Fonden Sparta ikke opfyldte sine forpligtelser efter anbringelseskontrakterne, ville konsekvensen ikke være advarsler til eller afskedigelse af de på-

gældende medarbejdere, men derimod et kontraktbrud, der kunne resultere i ophør af samarbejdet mellem Fonden Sparta og Odense Kommune.

Fonden Sparta er at karakterisere som en selvstændigt virkende tredjemand. Det offentlige – ligesom det private – er ikke ansvarlig for personer eller selskaber, der som selvstændigt virkende tredjemænd påtager sig at udføre arbejder eller anden virksomhed.

Det gøres derfor gældende, at Odense Kommune ikke er ansvarlig for Fonden Spartas ansvarspådragende handlinger, jf. også betænkning nr. 214, 1959, s. 17, hvor det fremgår, at *”stat og kommune i reglen ikke får ansvar for personer eller selskaber, der som selvstændige foretagere påtager sig at udføre arbejder eller anden virksomhed for stat eller kommune”*.

Subsidiært gøres det gældende, at Odense Kommune kun kan ifalde ansvar for ansvarspådragende handlinger, som Fonden Sparta forvolder som led i tjenesten, jf. ”derudi” i DL 3-19-2.

Det var overladt til Fonden Sparta at have A anbragt, men det var ikke overladt til Fonden Sparta at træffe forvaltningsretlige afgørelser eller foretage magtanvendelse, herunder jf. magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Desuden bemærkes, at tilbageholdelsen blev foretaget af politiet, og ikke af Fonden Sparta.

I det tilfælde, at retten når frem til, at Odense Kommune er ansvarlig for Fonden Spartas abnorme handlinger, gøres det gældende, at Fonden Sparta som følge af den uforsvarlige og erstatningspådragende adfærd skal friholde Odense Kommune for ethvert krav, som Odense Kommune måtte blive pålagt at betale til A, jf. erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1.

1.1.3 Tilsyn

Der er heller ikke ført bevis for, at Odense Kommune skulle kunne ifalde et ansvar for manglende tilsyn.

Odense Kommune har alene overladt driftsopgaver til Fonden Sparta, hvilket der ikke lovgivningsmæssigt er noget til hinder for, jf. FOB2013-9. Odense Kommune var efter uddelegering af driftsopgaven ikke forpligtet til at føre et driftsorienteret tilsyn med Fonden Spartas personale og forvaltning, herunder personalets håndtering af opholdsstedets beboere.

Det gøres gældende, at Odense Kommune alene havde pligt til at føre et personrettet tilsyn med A.

Det gøres gældende, at Odense Kommune har ført et tilstrækkeligt tilsyn med A.

1.1.4 Andet grundlag

Der ses heller ikke at være grundlag for at pålægge Odense Kommune et erstatningsansvar overfor A.

1.2 Erstatningskravet

A har ikke godtgjort at være berettiget til tortgodtgørelse i henhold til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 som påstået.

Det bestrides, at en eventuel godtgørelse skal udmåles efter Rigsadvokatens meddelelse nr. 1/2014, jf. retsplejelovens kapitel 93a, idet den-ne alene finder anvendelse på "*straffeprocessuelle indgreb*".

Retsplejelovens kapitel 93a omhandler da også kun "*erstatning i an-ledning af strafferetlig forfølgning*".

Tilbageholdelsen af A og kontrolleringen af As post blev ikke gennemført på baggrund af en sigtelse, og der var således ikke tale om "*straffeprocessuelle indgreb*" eller "*strafferetlig forfølgning*".

Det bestrides derfor, at Rigsadvokatens meddelelse nr. 1/2014 kan danne grundlag for en erstatningsberegning som påstået af A.

I øvrigt bestrides det, at man kan slutte analogt fra taksterne om tele-fonaflytning til brevkontrol."

Fonden Spartas advokat har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med følgende anbringender i sit påstandsdokument af 30. maj 2017:

"Sagsøger er blevet anbragt uden samtykke af dennes hjemkommune, Odense Kommune. I forbindelse med denne anbringelse, uden samtykke, bliver det fra Odense Kommune besluttet, at sagsøger skulle være på Fonden Sparta. Fonden Sparta har ikke indflydelse på beslutningen om anbringelse.

Ejendommen på Endelave er anvendt af Fonden Sparta til andre beboere, og det er ikke forbundet med frihedsberøvelse at anvende den pågældende ejendom

Sagsøger er herefter på Endelave i perioden 15.04.2014 – 25.05.2014 og på afdeling ...vej i ... ved ... fra 25.05.2014.-18.06.2014.

Sagsøger har løbende haft kontakt til dennes advokat under opholdet hos Fonden Sparta.

Der har på intet tidspunkt været tale om frihedsberøvelse. Fonden Sparta må ikke frihedsberøve, og det forhold at sagsøger er anbragt på Endelave, er ikke at sidestille med en frihedsberøvelse.

Fonden Sparta har ikke indflydelse på, at bestemme hvorledes politiet agerer og dets magtmidler, som anvendes.

Fonden Sparta har ikke handlet ansvarspådragende i sagen

Ombudsmandens omtale i sagens bilag E1 er ikke anvendelig på nærværende sag.

Sagsøger har været repræsenteret af egen advokat under hele forløbet. Denne har ikke gjort nogle forhold gældende omkring evt. frihedsberøvelse.

Brevåbningen er reguleret ud fra fastpraksis, og det bestrides at dette er sket på ulovlig vis.

Omkring erstatningsudmålingen, bestrides det, at sagsøger er berettiget til et tab, som påstået. Dels, er der ikke et ansvarsgrundlag, ligesom erstatningsudmålingen ikke kan foretages som anført. Tabet er i sin helhed udokumenteret. Der er hverken adgang til erstatning for tort efter erstatningsansvarsloven § 26 stk. 1 eller direkte eller indirekte omkring straffeprocessuelle indgreb."

Retten's begrundelse og afgørelse

Ulovlig frihedsberøvelse

Både A og vidnerne B og landbetjent E har samstemmende forklaret, at A flere gange forsøgte at forlade Endelave, men at han på foranledning af medarbejdere fra Fonden Sparta blev tilbageholdt af landbetjenten på øen, idet landbetjenten sagde til ham, at han ikke måtte forlade øen, og en enkelt gang holdt fast i A. B har endvidere forklaret, at han og hans kolleger fra Fonden Sparta sagde til A, at han ville blive hentet og tilbagebragt af politiet, såfremt han forlod øen. Disse to forhold var ifølge A årsagen til, at han ikke derefter forsøgte flere

rømningsforsøg, mens han var på Endelave.

Både A og flere af vidnerne har forklaret, at A var under konstant opsyn af medarbejdere fra Fonden Sparta, at han kun havde begrænset kontakt til omverdenen, og både landbetjenten, E, og den praktiserende læge på Endelave, F, har uafhængigt af hinanden forklaret, at de havde indtryk af, at A var kriminel og var som fængslet på øen og at det lå implicit, at han ikke måtte forlade øen.

A kun 17 år og under et stort pres, hvorfor han ikke havde mulighed for at sige fra. Da han var anbragt på en lile ø og under konstant overvågning af medarbejdere fra Fonden Sparta udgjorde et sådant indgreb i hans personlige frihed, at det havde karakter af en tilbageholdelse. Da reglerne herom i lov om social service ikke var iagttaget, var der derfor tale om ulovlig frihedsberøvelse af A under dennes anbringelse på Endelave i perioden fra 15. april 2014 til 25. maj 2014.

A har selv forklaret, at han opholdt sig i lejligheden i ... af egen vilje, idet han afventede resultatet af rettens prøvelse af Ankestyrelsens afgørelse om anbringelse, og at han ikke ville risikere, at rettens afgørelse blev påvirket af, at han stak af.

Det er derfor ikke bevist, at A var udsat for ulovlig frihedsberøvelse under sin anbringelse efter den 25. maj 2014.

Den ulovlige frihedsberøvelse er udført af Fonden Spartas medarbejdere, og Fonden Sparta er derfor direkte ansvarlige for den ulovlige frihedsberøvelse af A.

Odense Kommune havde uddelegeret anbringelsen til og betalt Fonden Sparta for at gennemføre anbringelsesbeslutningen. Retten finder ikke, at der i medfør af Servicelovens § 15 påhviler Odense Kommune et objektivt ansvar for anbringelsen. Retten finder heller ikke, at der i medfør af Danske Lov 3-19-2 påhviler Odense Kommune et principalansvar, da uddelegeringen ikke medførte, at Odense Kommune kunne lede og fordele arbejdet hos Fonden Spartas medarbejdere, og da Odense Kommune derfor ikke kunne betragtes som arbejdsgiver i bestemmelsens forstand.

Derimod havde Odense Kommune en tilsynspligt i forhold til A kun 17 år og under et stort pres, hvorfor han ikke havde mulighed for at sige fra og dermed også en handlepligt i forhold til at reagere på forhold, som kommunen fik kendskab til, og som ikke var i overensstemmelse med grundlaget for anbringelsen. Odense Kommune har været bekendt med anbringelsesstedet og rammerne herfor og er endvidere blevet løbende orienteret om de konkrete forhold som gjorde sig gældende vedrø-

rende A under hans ophold på Endelave, herunder at han blev tilbageholdt på øen. Odense Kommune reagerede ikke herpå, hvorfor kommunen har tilsidesat sin tilsyns- og handlepligt. Odense Kommune er på den baggrund tillige ansvarlige for den ulovlige frihedsberøvelse af A.

Herefter tages As påstand 1A overfor både Odense Kommune og Fonden Sparta til følge.

Uberettiget brevkontrol

Samtlige de modtagne 4 breve blev modtaget fra postvæsnet af Fonden Spartas medarbejdere, og var alle stilet til Fonden Sparta, c/o eller att. A. Det fremgår af mailkorrespondance mellem Odense Kommune og Fonden Spartas daværende afdelingsleder D, at han har "vurderet" og åbnet 3 af de 4 breve. D har i forbindelse med sin vidneforklaring i sagen ikke kunnet forklare, hvorfor han har skrevet sådan til kommunen, men at han ikke mener at have åbnet brevene.

A har forklaret, at han modtog brevene åbnet og at han fra Fonden Spartas medarbejdere fik oplyst noget af indholdet af brevene. Retten finder ikke grundlag for at tilsidesætte As forklaring, som ikke står i modsætning til Ds forklaring, hvorfor retten finder det bevist, at en medarbejder hos Fonden Sparta har åbnet de 4 breve, som A modtog. Da det er ubestridt, at der ikke var truffet afgørelse om kontrol af breve fra de pågældende afsendere, og da A ikke havde givet samtykke til åbningen, er det bevist, at brevåbningerne var i strid med reglerne om brevkontrol og at Fonden Sparta var ansvarlig herfor.

Det må lægges til grund, at Odense Kommune ikke under anbringelsen af A har været bekendt med, at der var sket åbning af brevene, men at kommunen alene har været bekendt med de retningslinjer som Fonden Sparta havde vedrørende brevkontrol, og som kommunen må have haft en berettiget forventning til, at Fonden Spartas medarbejdere overholdt. Kommunen har således ikke tilsidesat sin tilsyns- og handlepligt i forhold til brevkontrol ved anbringelsen, og kommunen er derfor ikke ansvarlig herfor.

Godtgørelse

Retten finder, at A i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 har krav på godtgørelse for den tort han har været udsat for i forbindelse med den uberettigede frihedsberøvelse, og at denne godtgørelse passende kan fastsættes skønsmæssigt til 30.000 kr. Godtgørelsen skal betales af Odense Kommune og Fonden Sparta in solidum i overensstemmelse med rettens bemærkninger vedrørende ansvarsgrundlaget ovenfor.

Herefter tages As påstand 1B til følge overfor både Odense Kommune og Fonden Sparta.

Retten finder, at A i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 har krav på godtgørelse for den tort han har været udsat for i forbindelse med den uberettigede brev kontrol og at denne godtgørelse passende kan fastsættes skønsmæssigt til 2.000 kr. Denne godtgørelse skal betales af Fonden Sparta i overensstemmelse med rettens bemærkninger vedrørende ansvarsgrundlaget ovenfor.

Herefter tages As påstand 2 til følge overfor Fonden Sparta.

Retten finder af de ovenfor under afsnittet om ulovlig frihedsberøvelse nævnte grunde ikke grundlag for at Fonden Sparta skal friholde kommunen for ansvaret og bemærker særligt, at Fonden Sparta må have haft en berettiget forventning om, at Odense Kommune var indforstået med vilkårene for og forløbet af anbringelsen, når fonden løbende orienterede kommunen herom.

Sagsomkostninger

Efter udfaldet af de to sager anses A som nærmest til at have vundet begge sager, da han har fået medhold i at han blev udsat for ulovligt frihedsberøvelse og brevkontrol, og at han har krav på godtgørelse herfor, og da den beløbsmæssige opgørelse af godtgørelseskravet ikke har været bærende for bevisførelsen i sagen. Odense Kommune og Fonden Sparta skal herefter betale sagens delvise omkostninger i forhold til det beløb, som A har vundet. Da A har fri proces skal betaling ske til statskassen.

Herefter skal Odense Kommune betale sagens delvise omkostninger til statskassen med 21.599,60 kr. inkl. moms. Heraf vedrører 500 kr. udgift til rets-afgift, 20.000 kr. vedrører udgift til advokatbistand og 1.099,60 kr. vedrører udgift til vidnegodtgørelse. Der er ved beløbsfastsættelsen lagt vægt på, at A har fået medhold i betaling af 30.000 kr. in solidum mellem Odense Kommune og Fonden Sparta. Retten har endvidere lagt vægt på sagens karakter, at sagen har verseret siden september 2015 og siden september 2016 har været behandlet sammen med sagen mod Fonden Sparta, samt at hovedforhandling i sagen har varet ca. 1½ dag.

Herefter skal Fonden Sparta betale 16.599,60 kr. inkl. moms. Heraf vedrører 500 kr. udgift til retsafgift, 15.000 kr. vedrører udgift til advokatbistand, og 1.099,60 kr. vedrører udgift til vidnegodtgørelse. Der er ved beløbsfastsættelsen lagt vægt på, at A har fået medhold i betaling af 30.000 kr. af Odense Kommune og Fonden Sparta in solidum og betaling af yderligere 2.000 kr. af Fonden Sparta. Retten har endvidere lagt

vægt på sagens karakter, at sagen har verseret siden september 2016 og er behandlet sammen med sagen mod Odense Kommune, samt at hovedforhandling i sagen har varet ca. 1½ dag.

Særligt vedrørende udgiften til vidnegodtgørelse bemærker retten, at den faktisk afholdte udgift efter et skøn er fordelt ligeligt mellem Odense Kommune og Fonden Sparta.

Thi kendes for ret:

De sagsøgte, Odense Kommune og Fonden Sparta skal anerkende, at sagsøgeren, A, i perioden fra 15. april 2014 til 25. maj 2014 var ulovligt frihedsberøvet.

Odense Kommune og Fonden Sparta skal inden 14 dage in solidum til A betale 30.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 20. september 2016.

Fonden Sparta skal inden 14 dage til A betale 2.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 20. september 2016.

Odense Kommune skal inden 14 dage til statskassen betale 21.599,60 kr. i sagsomkostninger.

Fonden Sparta skal inden 14 dage til statskassen betale 16.599,60 kr. i sagsomkostninger

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8a.

